

for a living planet®

WWF Suomi
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

wwf.fi
info@wwf.fi
puh. 09 7740 100

Ympäristöministeriö

28.2.2013

Viite: Ympäristöministeriö pyysi mielipiteitä soidensuojeluohjelman valmistelusta
23.1.2013

ASIA: WWF Suomen mielipide soidensuojelun täydennysohjelman
valmistelusta

Soidensuojelun täydennysohjelman tarve

Soiden lisäsuojelulle on huomattava tarve. Varsinaisten suojelukohteiden määrittelyn lisäksi toivomme työryhmältä myös muita konkreettisia ehdotuksia soiden suojelun ja ennallistamisen sekä monimuotoisuuden kannalta kestävän käytön edistämiseksi.

Soidensuojelun määrällinen lisätarve

Suostrategiatyöryhmän työn aikaan (2011) syntynyt arviointi soiden lisäsuojelutarpeen (alustava arvio noin 100 000 ha) on hyvä alkua, mutta ei riittävä suoluonnon monimuotoisuuden turvaamisen ja suojelutavoitteiden saavuttamisen kannalta. Nagoyassa laaditun YK:n biodiversiteettisopimuksen pohjalta voisi arvioida, että 17 % suojelutavoitetta lähestyvä lisäsuojelun määrä pitäisi olla luokkaa 300 000–400 000 ha.

Pelkästään työryhmän esityksen pohjalta ei voida riittävässä määrin turvata soidensuojeluverkoston kehittämistarpeita. Arvioinnin tulosta tulisi nostaa korkeammaksi ja tähdätä siihen, että tuleva soidensuojeluesitys on sellainen, että se parantaa olennaisesti nykyisen soidensuojeluverkostomme määrällisiä, alueellisia ja laadullisia puutteita.

Ohjelman valmistelun aikataulu

Ohjelman valmistelun aikataulu on tiukka. Siksi ohjelman valmisteluun liittyvien maastaselvitysten tekoon, tiedon kokoamiseen sekä maanomistajatiedottamiseen tulee varata riittävät resurssit. Jo tässä vaiheessa tulee varautua siihen, että vuonna 2014 tehdään jonkin verran täydentäviä maastaselvityksiä myös niiden ELY-keskusten alueella, joiden osalla pääosa selvityksistä on tarkoitus tehdä vuonna 2013.

Tarvittavan luontotiedon taso

Soidensuojeluohjelman vaatiman luontotiedon keruussa on syytä keskittyä olennaiseen. Suojeluohjelmaa varten kerättävän maastotiedon on oltava luotettavaa ja sen tulee mahdollistaa suon arvottamisen.

Keskeistä on varmistaa se, että kultakin selvityskohteelta on olemassa riittävä minimitieto kohteella tavattavista suotyypeistä sekä perusteltavissa oleva rajausta, jonka mukainen suojele turvaisi alueen soiden vesi- ja ravinnetalouden säilymistä sekä tarpeelliset ennallistamistoimet.

Maakuntakaavojen suojelevaraukset

Ohjelmavalmistelussa tulevat tietojemme mukaan olemaan mukana myös maakuntakaavojen toteuttamattomat suojelevaraukset. Ympäristöministeriö on jo kaavat hyväksyessään sitoutunut näiden kohteiden suojele toteuttamiseen. Kohteista on myös yleensä aina ollut käytössä riittävät luontotiedot, joiden pohjalta kohteet on voitu osoittaa kaavan suojelevarauksiksi. Pitää olla erittäin hyvät ja yksilöidyt perusteet sille, että suojeleohjelman maastoselvityksiin varattuja, ilmeisen vähäisiä resursseja käytetään maakuntakaavojen SL- ja S-kohteiden lisä- ja täydennysselvityksiin. Järkevää on lähinnä varmistaa se, että ohjelmatasoisten maakuntakaavan suojelevarausten osalta on olemassa riittävät tiedot alueiden mielekkäistä rajauksista.

Ohjelman painopisteen tulee olla eteläisessä Suomessa

WWF pitää erityisen tärkeänä sitä, että ohjelma parantaa eteläisen suoluonnon suojeleutilannetta. Varsinkin hemi- ja eteläboreaalisella vyöhykkeellä tämä vaatii sitä, että ohjelmaan sisällytetään myös pienehköjä ja keskisuuria kohteita sekä osin vaurioituneita kohteita. Harkitulla kohdevalinnalla pystytään tällöin parantamaan myös useiden kaikkein uhanalaisimpien suoluontotyyppien (mm. korvet), luhtien, paikallisten suo-yhdistymien sekä suo- ja metsämosaiikkien suojeleutilannetta. Liian voimakas keskittyminen parhaiten säilyneiden keidas- ja aapasuo-yhdistymien suojeleluun ei vastaavalla tavalla korjaa soiden suojeleverkostomme vakavimpia puutteita.

Kohdevalinnassa tulee myös pyrkiä vahvistamaan etenkin eteläisen Suomen nykyisiä säilyneiden soiden keskittymiä (esim. Mynämäen ja Nousiaisten seudun suokeskittymä Varsinais-Suomessa). Käytännössä jokaisen ELY-keskuksen alueelta löytyy ainakin yksittäisiä tällaisia keskittymiä, joiden vahvistamisessa tulee painottaa myös suojelettavien kohteiden ennallistamismahdollisuuksia.

Lajistonsuojelelullisesti on selvää, että suotuisalle suojeleutasolle ei voi päästä suojelemalla vain parhaat nykyiset suokohteet, koska lajisto hupenee jo nyt tässä laikkuverkostossa. Siksi ennallistamisella on syytä laajentaa nykyistä suolaikkujen verkostoa. Tässä erityisen merkittäviä ovat useamman lähekkäisen suon keskittymät, joista osa on säilyttänyt lajistonsa ja osan voi palauttaa ennallistamalla lajistolle mahdolliseksi lisäalueeksi.

Soiden ojituksesta aiheutuu huomattavia hiilipäästöjä ilmakehään, joten laajamittainen ojitettujen soiden ennallistaminen hiiltä sitoviksi ekosysteemeiksi on olennaisen tärkeää. Suomessa on noin miljoona hehtaaria epäonnistuneita metsäojitusalueita, jotka ovat menettäneet luontoarvojaan vailla toivoa minkäänlaisen metsätaloudellisen arvon kehitymisestä. Kun soiden suojeleluun tarve on satoja tuhansia hehtaareja lisää, niin myös näistä voitaisiin edullisesti perustaa suojelealueita, kun vesitalous ensin ennallistetaan.

Rajaukset ja muut toimenpiteet

Ohjelmaan valittavat kohteet tulee rajata siten, että kohteet säilyttävät vesitaloutensa ulkopuolisesta maankäytöstä huolimatta ja välttämättömät ennallistamistoimet on mahdollista toteuttaa.

Soidensuojelutyöryhmän tulee etenkin valtion maiden osalta huomioida myös muut valtioneuvoston elokuussa 2012 tekemään periaatepäätökseen liittyvät toimet. Periaatepäätöksen mukaan esimerkiksi myös alueellisesti arvokkaat suot on valtion mailla turvattava. On selvää, että valtion soihin liittyviä suojelu- ja ennallistamismahdollisuuksia ei täysimääräisesti hyödynnetä, mikäli periaatepäätöksessä mainitut toimet jäävät yksinomaan Metsähallituksen päätettäväksi.

Vuorovaikutus

Toivomme, että ohjelman valmistelussa hyödynnetään myös luonnonsuojelujärjestöjen tietämystä. Lokakuussa 2012 WWF Suomi ja neljä muuta luonnonsuojelujärjestöä julkaisivat "Kansallisomaisuus turvaan" -suojeluesityksen valtion metsä- ja suoalueista METSO-ohjelman alueelta. Toivomme, että tämä laaja, maantieteellisesti kattava ja merkittäviltä osin maastokartoituksiin perustuva suojeluesitys on mukana soidensuojelun täydennysohjelman kohdevalinnassa.

Helsingissä 28.2.2013

WWF Suomi

Jari Luukkonen
suojelujohtaja

Panu Kunttu
metsäasiantuntija